

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

Om den svenska pappers-, massa- och sågverksindustrin
December 2013

Om kvartalsrapporten

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns även på <http://www.skogsindustrierna.org/pressrum/kvartalsrapport>. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Skrivningen av rapporten avslutades 2013-12-16.

Sammanfattning

- Företagens åtgärder för att stärka konkurrenskraften genom rationaliseringar, effektiviseringar och etablering på nya marknader – produktmässigt och geografiskt – fortsätter. Den starka kronan minskar dock effekten av dessa åtgärder.
- Några tillverkare av grafiskt papper har inlett tillverkning av olika slag av förpackningsmaterial.
- Efterfrågan på grafiska papper i Europa har på fem år (2007 – 2012) minskat med omkring en femtedel. I år har minskningen fortsatt med fem procent till och med oktober; minskningen hejdades under sommaren.
- Överkapacitet är ett hinder för att höja priserna på papper i Europa.
- Under 2013 har fyra pappersmaskiner för tillverkning av tidnings- och tidskriftspapper stängts i Sverige.
- Två sågverk har lagts ner i Sverige 2013.
- Exportvärdet för skogsindustriprodukter minskade med fyra procent första tre kvartalen. Det är en mindre tillbakagång än vad som gäller exporten av alla varor från Sverige.
- Mer än hälften av den svenska skogsindustriexporten utgörs av export av papper.

Sågade trävaror

- Ökande produktionstakt i Sverige innebär ungefär oförändrad produktion under helåret.
- Höga råvarukostnader för svenska sågverk innebär fortsatt tuffa förutsättningar trots prishöjningar på trävaror.

Papper & Massa

- Produktionen av papper återhämtar sig i vissa länder/regioner, men är fortsatt svag i Europa och med inbromsning i Kina.
- Sverige: pappersproduktionen har gått tillbaka årets första tio månader, största delen av minskningen kan hänföras till nedläggning av tidningspappersmaskiner.
- Även pappersexporten från Sverige har minskat.
- Sverige massa: något högre produktion och minskad export.
- Leveransökningar av massa globalt har ökat med drygt tre procent till och med oktober.
- Priset på blekt barrsulfatmassa har kunnat höjas senaste tre månaderna.

Fokus: Kina, Mellanöstern och Nordafrika som marknader för svensk export

Innehållsförteckning

- Sågade trävaror, s. 2
- Massa, s. 5
- Papper, s. 8
- Sysselsättning, nedläggningar, s. 12
- Exportvärde, investeringar, s. 13
- Fokus, s.15

Sågade trävaror

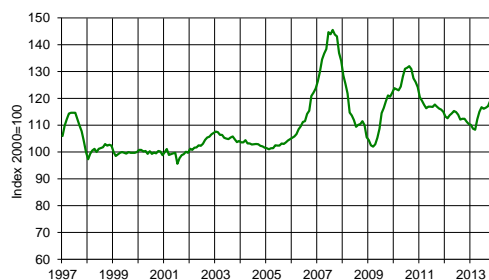
- **Ökande produktionstakt i Sverige innebär ungefär oförändrad produktion under helåret 2013.**
- **Höga råvarukostnader för svenska sågverk innebär fortsatt tuffa förutsättningar trots prishöjningar på trävaror.**

De senaste sju åren har kännetecknats av ovanligt stora svängningar på marknaden för sågade trävaror. Det framgår tydligt av priskurvan nedan. Där ser man också att perioden före 2006 var betydligt mer händelsefattig när det gäller prisutvecklingen. 2006-2007 var en extrem högkonjunktur och uppgången 2009-2010 något av ett efterskalv av den föregående konjunkturtoppen. Orsaken var att den globala produktionen på kort tid sjönk än mer än efterfrågan. För Sveriges del förstärktes prisuppgången av att kronan under denna period försvagades kraftigt.

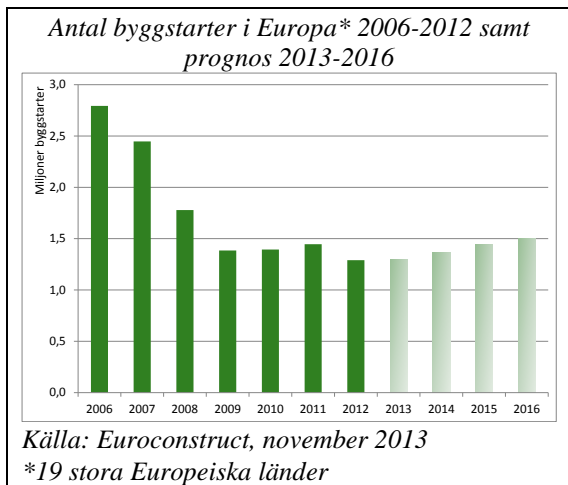
Kommer då de relativt kraftiga svängningarna att fortsätta? För något år sedan talades det mycket om en så kallad superkonjunktur för sågade trävaror. Den viktigaste förutsättningen för denna uppgång skulle vara en snabb och uthållig återhämtning av byggandet i USA. Det skulle kombineras med fortsatt bra utveckling på tillväxtmarknader, i synnerhet Kina. Samtidigt skulle Europakonjunkturen förbättras. Produktionstakten skulle hållas tillbaka på grund av lågt utbud av råvara på norra halvklotet. Om allt detta skedde synkroniserat så skulle vi få en ny mycket stark efterfrågedriven konjunktur.

Visserligen är detta, eller ett liknande scenario, inte helt otänkbart inom några år. Men, vi kan konstatera att ökningstakten i byggandet i USA har mattats av hittills under året. Europa verkar ha bottnat men återhämtningen går på de flesta håll mycket långsamt – konsumtionen av trävaror är idag nästan 20 miljoner kubikmeter lägre än vid senaste konjunkturtoppen.

Exportprisindex för sågade trävaror. Januari 1997-oktober 2013

Källa: SCB

Kina har ett enormt importbehov av trävaror, men ökningstakten kan nog inte förväntas vara lika hög framöver som den har varit. Japan har varit en mycket stark marknad under 2013, men här finns åtminstone tillfälligt ett överutbud av trävaror och marknaden backar.

Den svenska marknaden påverkar knappast den globala trävarumarknaden, men är likväl den enskilt största marknaden för svenska sågverk. Denna marknad har förbättrats under hösten, men lär inte under närmaste åren kunna komma tillbaka till samma efterfrågan som åren före 2007 då konsumtionen var cirka 20 procent högre än idag. (Huvuddelen av denna minskning förklaras av minskad efterfrågan av furu till träförädlingsindustrin, vilket beskrevs i "Så går det för skogsindustrin – september 2013".)

Vi har alltså en global konsumtion som ökar, men i en något långsammare takt än vad en del bedömare trodde för ett år sedan. Detta innebär att produktionen lättare kan öka i takt med konsumtionen och därmed blir en extrem global högkonjunktur för trävaror mindre trolig.

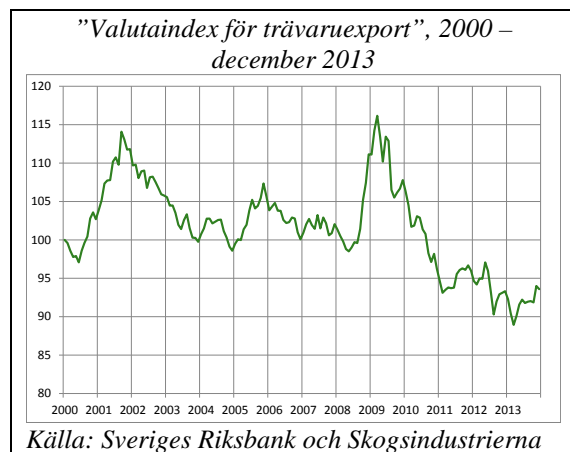
Efterfrågeläget ser dock totalt sett allt bättre ut för svenska sågverk. Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer¹ stiger tillförsikten hos sågverken sedan oktober. Marknaden förbättras

¹ Konjunkturbarometern november 2013, Konjunkturinstitutet. Förtroendeindikatorn är en sammanvägning av enkätsvar på ett antal frågor om läget och framtidsutsikterna.

och produktionen förväntas öka. Även orderingen ökar.

Det är emellertid lång väg till bra lönsamhet för de flesta. I områden med timmerprisuppgångar riskerar dessutom nödvändiga lönsamhetsförbättringar att helt utebli trots uppgångar på trävarupriserna. Svenska kronan har visserligen försvagats en del under hösten men är fortfarande på en historiskt stark nivå. Det försvårar för exporten.

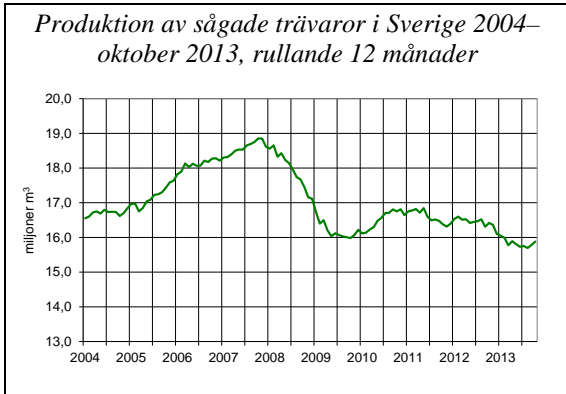

I diagrammet ovan är ett valutaindex för trävaruexport beräknat som svenska kronans utveckling mot en valutakorg med de största handelsvalutorna för svensk trävaruexport (EUR, GBP, USD, NOK).

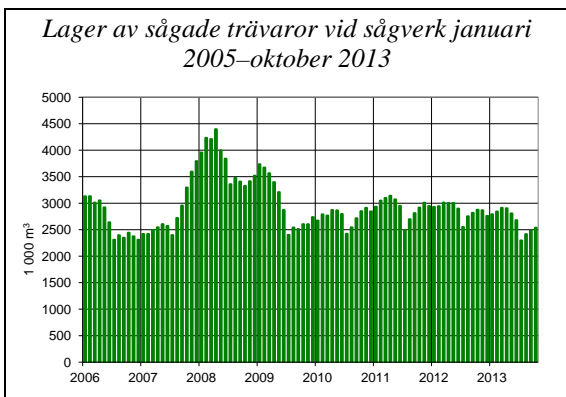
Fortsatt låga lager

Produktionstakten är för närvarande högre än för ett år sedan. Mycket tyder därmed på att

produktionstakten i Sverige har bottnat och att produktionen sannolikt blir högre nästa år.

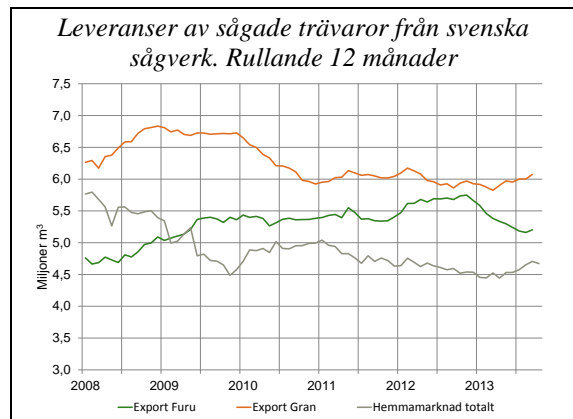

Positivt för marknadsbalansen är att lager-nivåerna är fortsatt låga. Den lagerökning som skett under hösten är något lägre än vad som är normalt. Säsongsmissigt sjunker alltså lagret.

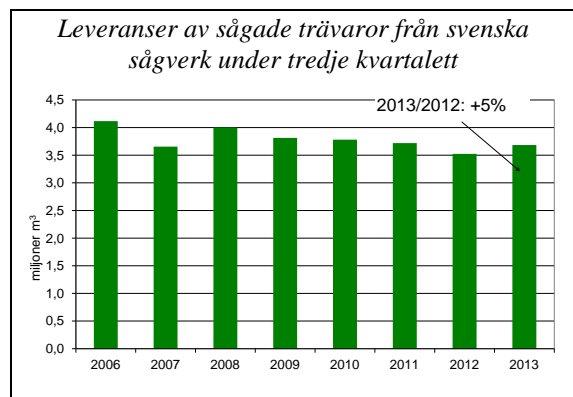

Ökande leveranstakt från andra kvartalet

Efter en svag start på året har leveranstakten förbättrats successivt även om de totala leveranserna till och med tredje kvartalet fortfarande var något lägre än motsvarande period förra året. Enligt våra beräkningar är det särskilt leveranserna till den svenska marknaden som tagit fart sedan inledningen av året. I tredje kvartalet vände även exporten uppåt.

Under tredje kvartalet var leveranserna fem procent högre än samma kvartal förra året. Det är första gången sedan 2008 som vi ser en ökning i tredje kvartalet. Eftersom fjärde kvartalet var mycket svagt i fjol tyder det mesta på att även kvartal fyra blir bättre.

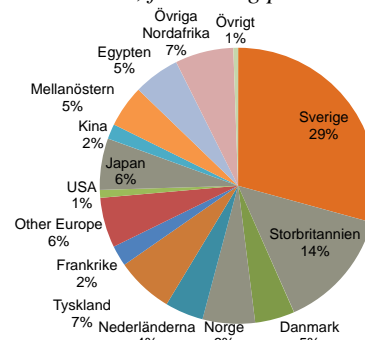
Tittar man närmare på exporten till olika länder så har samtliga större europeiska exportmarknader minskat till och med september. Även Egypten har backat medan främst Kina, men även USA och Japan har ökat ordentligt.

Exporterad volym sågade och hyvlade trävaror januari-september 2013 samt procentuell förändring

	Sågat och hyvlat (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Storbritannien	1710	-2%
Danmark	560	-4%
Norge	740	-2%
Nederländerna	540	-12%
Tyskland	812	-6%
Frankrike	293	-22%
Övr. Europa	711	-11%
Europa totalt	5373	-7%
USA	112	139%
Japan	730	26%
Kina	320	251%
Mellanöstern	597	10%
Egypten	654	-31%
Övr. Afrika	827	-9%
Övrigt	61	-4%
Totalt	8572	-4%

Källa: SCB. Volymen avrundade till närmaste 10 000 m³.

Svenska sågverks leveranser januari-september 2013, fördelning per marknad

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Massa

- Sverige: något högre produktion och något minskad export.
- Leveransökningar globalt har ökat med drygt tre procent till och med oktober.
- Priset på blekt barrsulfatmassa har kunnat höjas senaste tre månaderna.

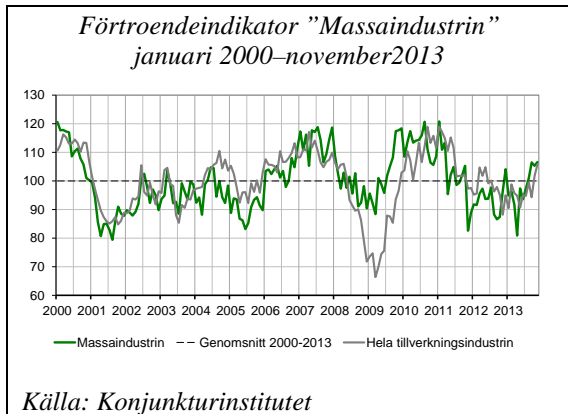
Globalt har massamarknaden varit fortsatt stabil med ökade leveranser och sänkta lager. Priserna har kunnat höjas.

Förtroendeindikatorn² för massaindustrin i Sverige har med ett par avbrott stigit de senaste sju månaderna. Indikatorn ligger över sitt

² Konjunkturbarometern november 2013, Konjunkturinstitutet. Förtroendeindikatorn är en sammanvägning av enkätsvar på ett antal frågor om läget och framtidsutsikterna.

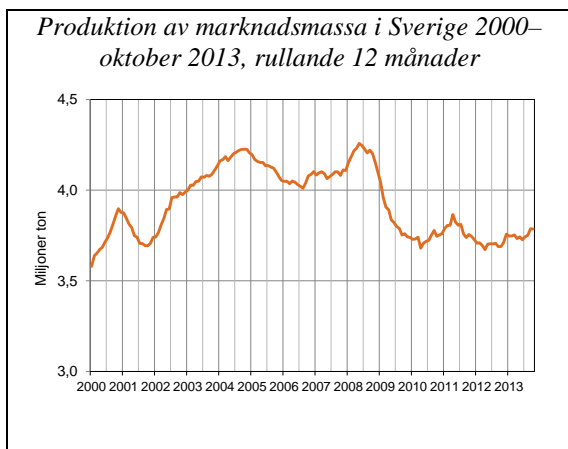
historiska genomsnitt och i nivå med tillverkningsindustrin totalt.

Massatillverkarnas omdömen om ordergång har dock försämrats de senaste månaderna, medan en majoritet anser att såväl orderstocken som färdigvarulagren är "lagom". Drygt hälften av de svarande väntar att produktionsvolymen ska öka de närmaste tre månaderna.

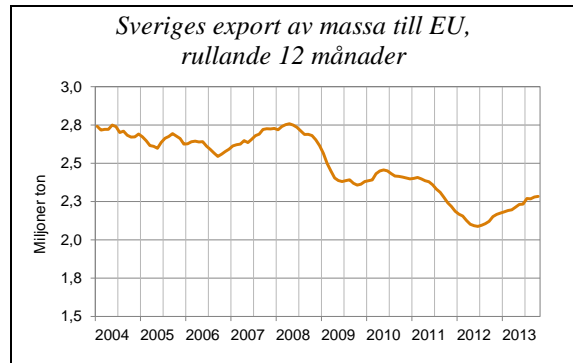
Sverige – något högre produktion men lägre export

Produktionen av massa³ i Sverige har fortsatt återhämta sig under året och är till och med oktober knappt en procent högre än samma period föregående år.

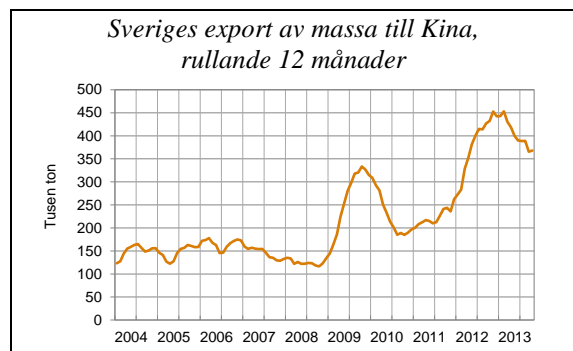
Exporten av massa har förstärkts under året men är till och med oktober trots det en procent lägre än samma period föregående år. Exporten till EU har fortsatt att öka och var sex procent högre än samma period förra året.

³ I denna rapport behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden, till skillnad från massa som tillverkas för brukens egen pappersproduktion.

Efter förra årets starka uppgång har exporten till länderna utanför EU gått tillbaka hittills i år (till och med oktober). Asien dominerar för leveranser utanför EU, och Kina är det enskilt största mottagarlandet efter Tyskland. Exporten från Sverige till Kina har minskat.

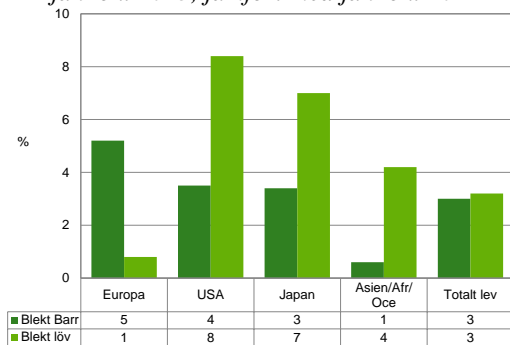
Så kallad dissolvingmassa, som till stor del används för textilframställning, är en inte obetydlig del av exporten till några av länderna i Asien, bland annat Kina och Indien.

Internationellt – ökade leveranser till alla regioner

Massaleveranserna globalt har fortsatt att öka och var till och med oktober drygt tre procent högre än samma period föregående år. Efter starka leveranser i september föll de dock tillbaka något i oktober. Särskilt Kinas köpmönster påverkar de globala leveranserna starkt. Leveranserna har ökat till alla regioner, vilket framgår av följande diagram.

Globala leveranser av blekt sulfatmassa, ackumulerad procentuell förändring jan–okt 2013, jämfört med jan–okt 2012

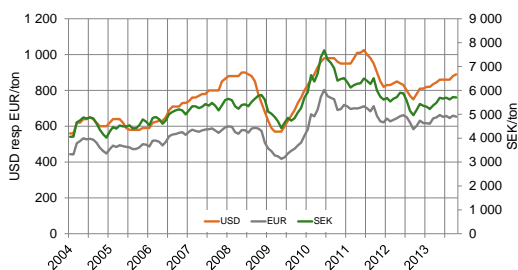
Källa: European Pulp Industry Sector

Lagren av blekt sulfatmassa hos tillverkarna globalt har – efter att ha stigit under sommaren – åter sjunkit och var i oktober 33 dagar. För massa av barrved, som är den enskilt största massaprodukten i Sverige, bedöms lagren vara låga. Produktionsstopp till följd av renoveringar och investeringar och även nedläggningar har bidragit till att stärka balansen. Ny kapacitet tillkommer dock under nästa och följande år, vilket kan komma att försämma marknadsbalansen.

Prishöjningar

Massapriset kan röra sig snabbt uppåt eller nedåt, se följande diagram.

Pris blekt barrsulfat i Västeuropa t o m oktober 2013 (i USD samt omräknat till EUR vä skala, omräknat till SEK hö skala)

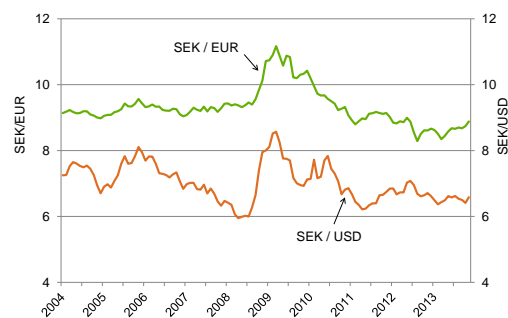

Källa: RISI/PPI, Skogsindustrierna

Lagerförändringar, kapacitetsutnyttjande och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen. Även valutakursförändringar kan ha betydelse.

Massapriset har höjts åtta gånger från den tidigare bottenivån i september 2012 till 900 dollar i november 2013. Höjningen har varit 150 dollar, motsvarande 20 procent. Genomsnittligt hittills (till och med november) har priset i dollar höjts med sex procent, medan omräknat till svenska kronor höjningen stannat vid endast drygt en procent eftersom den svenska kronan stärkts. För köparna inom EU har priset höjts två procent; även euron har stärkts mot dollarn.

Svenska kronor per USD och EUR januari 2004–oktober 2013

Källa: Riksbanken

Papper

- Sverige: pappersproduktionen har gått tillbaka årets första tio månader, största delen av minskningen kan hänföras till nedläggning av tidningspappersmaskiner.
- Även pappersexporten har minskat.
- Omställning av en del produktion från grafiska papper till olika slag av förpackningsmaterial har inletts på en del bruk.
- Produktionen återhämtar sig i vissa länder/regioner, men är fortsatt svagt i Europa och med inbromsning i Kina.
- Efterfrågan på grafiska papper i Europa har på fem år (2007 – 2012) minskat med omkring en femtedel; i år har minskningen fortsatt med fem procent till och med oktober; nedgången har hejdat sedan sommaren.

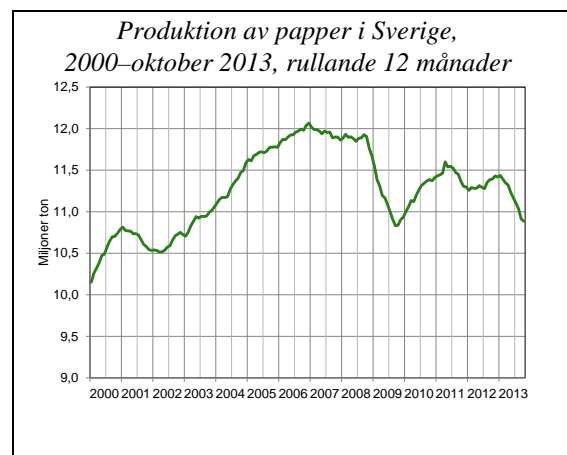
Pappersproduktionen i Sverige har sjunkit med över fem procent till och med oktober – starkast nedgång för tidningspapper

Efterfrågan på papper är fortfarande svag, och produktionen har fortsatt att sjunka i flera länder. Dock har takten i minskningen dämpats i vissa länder eller till och med vänt uppåt efter flera års tillbakagång.

Det svaga konjunkturläget är en faktor bakom den dämpade efterfrågan; en annan är den strukturella nedgången i tidningsläsning vilken lett till att tidningspappersmaskiner lagts ned. Även övriga grafiska papper har gått tillbaka och maskiner stängts ner.

I Sverige har pappersproduktionen till och med oktober i år sjunkit med över fem procent, motsvarande 500 000 ton. Den största delen av minskningen förklaras av att sammanlagt fyra tidningspappersmaskiner med en årsproduktion på omkring 850 000 ton stängts sedan slutet av förra året. Även en maskin för tillverkning av magasinsspapper har lagts ner under året.

Förpackningsmaterial, som nu utgör drygt hälften av den svenska papperstillverkningen, visar en relativt sett bättre utveckling även om det svaga konjunkturläget dämpat efterfrågan. Den starka svenska kronan har försämrat de svenska brukens konkurrenskraft och bidragit till svagare utfall.

Omställning från grafiska papper till förpackningsmaterial

Nedgången i efterfrågan och produktion av grafiska papper har bland annat medfört att företag delvis ändrar eller kompletterar med ny produktionsinriktning. Några bruk har startat eller meddelat att de startar produktion av olika typer av förpackningsmaterial. Grycksbo (inom Arctic Paper), som hittills enbart tillverkat bestruket finpapper, har startat tillverkning av bestruken kartong och liner. Husum (inom Metsä Board), med tillverkning av främst finpapper har också startat produktion av liner. SCA har meddelat att man börjar producera olika slag av förpackningspapper vid sitt bruk i Ortvikens, vars tillverkning hittills varit inriktad på tidnings- och magasinsspapper.

Förpackningar och förpackningsmaterial har en stigande efterfrågan, driven av ökad handel, urbanisering och ökande andel småhushåll.

I Sverige finns en lång tradition av tillverkning av förpackningsmaterial av hög kvalitet, baserat på fiber med lämpliga egenskaper.

Tillverkningen av de för bruken nya produkterna planeras komma att öka efter hand.

Förtroendeindikatorn har stigit till samma nivå som tillverkningsindustrin totalt

Förtroendeindikatorn⁴ för pappersindustrin har stigit starkt sedan halvårsskiftet men dämpats något de två senaste månaderna. Indikatorn ligger över sitt historiska genomsnitt och i nivå med tillverkningsindustrin totalt. Ordergången har förstärkts och en majoritet av företagen väntar oförändrad eller ökad produktion de närmaste tre månaderna.

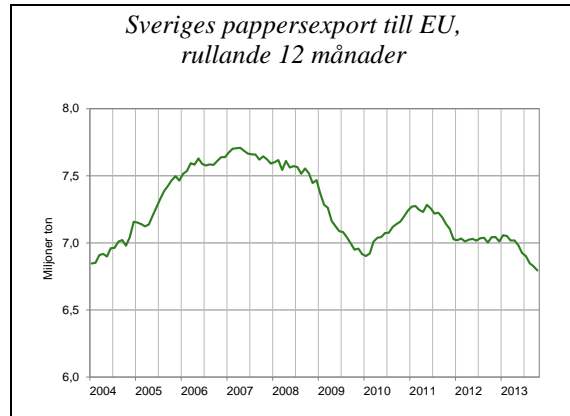
Exporten av papper har minskat – starkast för tidningspapper

På försommaren började lägre exportutveckling bli tydlig och till och med oktober har exporten sjunkit med fem procent. Tidningspapper är den kvalitet för vilken exporten sjunkit mest eller med 20 procent. Alla kvalitetsområden har emellertid berörts av exportdämpningen med undantag för mjukpapper som visat god ökning.

Exporten till EU, den svenska pappersindustrins huvudmarknad, har fortsatt att gå tillbaka och

⁴ Konjunkturbarometern november 2013, Konjunkturinstitutet. Förtroendeindikatorn är en sammanvägning av enkätsvar på ett antal frågor om läget och framtidsutsikterna.

hade till och med oktober sjunkit med fyra procent (se följande diagram). Efterfrågan är dock starkare i flera av de EU-länder som tillhört forna Östeuropa, och den svenska exporten till dessa länder har stigit med tre procent i genomsnitt. Även här har dock en viss dämpning inträtt.

Till Asien som helhet har exporten sjunkit med åtta procent, men till det enskilt största mottagarlandet, Kina, har exporten stigit, främst av förpackningsmaterial, vilket är det överlägset största produktområdet för svensk export till Kina. Även till länder som Indien och Pakistan har leveranserna utvecklats väl medan de minskat till exempelvis Japan och Hong-Kong⁵. Se även sid. 16.

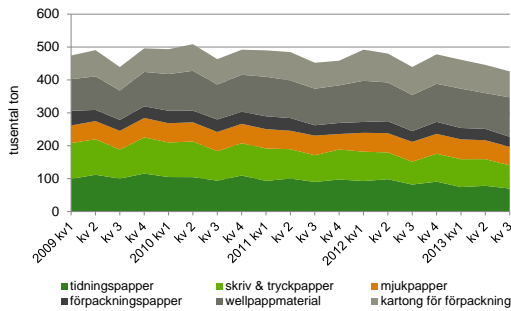
Leveranser till Sveriges minskar

De inhemska leveranserna av papper har fortsatt att minska – till och med oktober hade de gått tillbaka med fem procent.

Även konsumtionen av papper i Sverige sjunker, medan importen av papper har legat tämligen konstant de senaste åren; det är alltså i huvudsak de inhemska leveranserna som svarar för konsumtionsminskningen i Sverige. Det är konsumtionen av grafiska papper inklusive tidningspapper som gått tillbaka medan användningen av förpackningsmaterial ökat.

⁵ Utvecklingen av exporten till utomeuropeiska marknader behandlades utförligt i kvartalsrapporten i mars 2013.

Sveriges papperskonsumtion per kvalitet och kvartal, 2009 kv1 – 2013 kv3

Källa: SCB, Skogsindustrierna

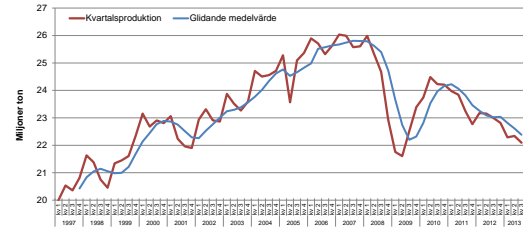
Produktionen återhämtar sig i många länder, med varierande takt; Europa och Kina fortsatt svagt

Pappersproduktionen för medlemsländerna i CEPI⁶, den europeiska branschorganisationen, har fortsatt att gå tillbaka. Under januari - september 2013 har tillverkningen minskat med 1,4 procent. Av de större tillverkningsländerna är det endast Storbritannien som visar ökning. I Polen fortsätter den produktionsökning som pågått länge.

Tillverkningen av grafiska papper har sjunkit med fem procent som en följd av minskad efterfrågan och nedlagd produktionskapacitet. Förpackningsmaterial och hygienpapper har haft bättre efterfrågan och produktion, och tillverkningen av förpackningsmaterial har stigit med nära två procent under de första tre kvartalen och hygienpapper har stigit med nära en procent.

⁶ I CEPI ingår följande länder: Belgien, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Produktion av papper i Europa (CEPI), per kvartal 2001–2013

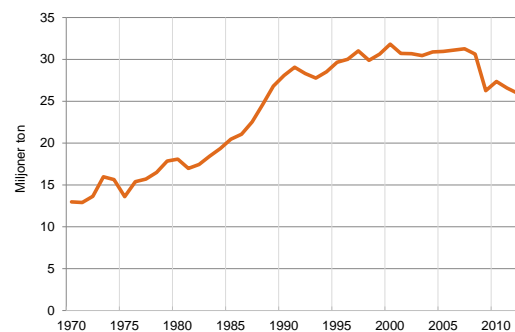

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

I USA har papperstillverkningen fortsatt en försiktig återhämtning och produktionen tredje kvartalet 2013 översteg motsvarande för 2012. En svag inledning på året medför dock att produktionen till och med september 2013 är marginellt lägre än föregående år. Tillverkningen av förpackningsmaterial och mjukpapper har stigit medan grafiska papper inklusive tidningspapper gått tillbaka. En del av ökningen för wellpappmaterial och hygienpapper tillskrivs omställning av produktionsinriktning från grafiska papper som en anpassning till det förändrade efterfrågeläget.

I Kanada har uppgången fortsatt efter mångårig tillbakagång. Såväl tidningspapper som andra grafiska papper och förpackningsmaterial visar ökning.

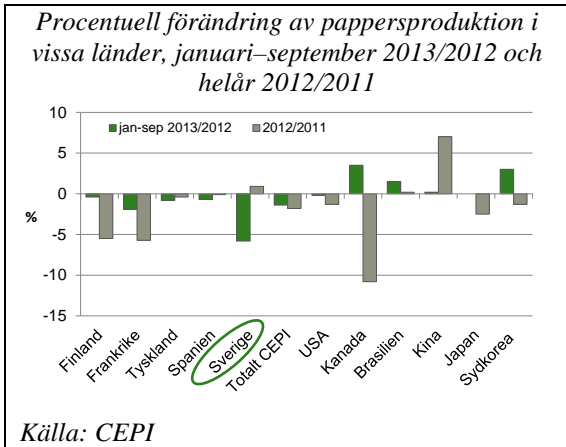
Japans pappersproduktion 1970-2012

Källa: Japan Paper Association

I Sydkorea och Brasilien har uppgången fortsatt och i Japan har produktionsläget förbättrats så att man nu är på samma produktionsnivå som föregående år.

I Kina har tillväxttakten starkt reducerats. Det råder dock stor osäkerhet om de statistiska uppgifterna för pappersindustrin i Kina. Samtidigt med utbyggnad av papperstillverkningen med nya stora maskiner läggs äldre enheter ner. I Kina råder dock överkapacitet på många kvaliteter. Se vidare sid. 16.

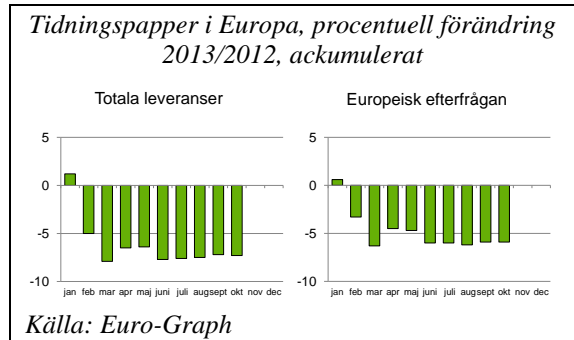
Konsumtion, efterfrågan och prisutveckling i Europa

Efterfrågan på grafiska papper (inklusive tidningspapper) är fortsatt svag. Konsumtionen i Europa har sjunkit för sjätte året i följd; ackumulerat till och med oktober har minskningen varit drygt fem procent jämfört med samma period 2012.

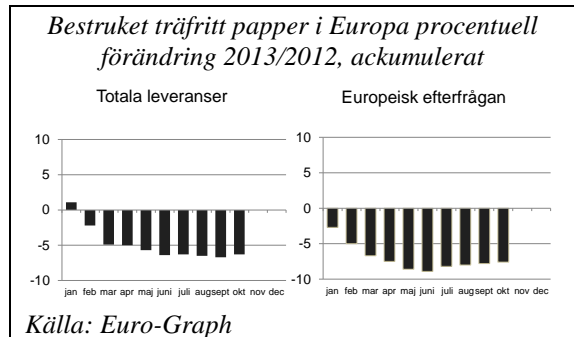
Leveranserna från europeiska tillverkare till Europa sjönk drygt fem procent under de första tio månaderna. Europeiska tillverkare söker nya marknader utanför Europa, och nära en femtedel av leveranserna går till dessa marknader. Till och med oktober har de emellertid sjunkit i ungefär samma takt som leveranserna till Europa.

I följande diagram visas den ackumulerade utvecklingen av leveranser av tidningspapper från bruk i Europa till alla marknader (vänstra delen) och efterfrågan av tidningspapper i Europa (högra delen). Efterfrågan definieras som summan av leveranser från europeiska bruk och import till Europa. Nedgången i leveranser och efterfrågan hejdades från mitten av året.

Priset⁷ på tidningspapper höjdes i augusti och har sedan legat stilla. Marknadsbalansen för tidningspapper har förbättrats efter de nedläggningar av kapacitet som gjorts, bland annat i Sverige. För bestruket magasinsspapper har ytterligare nedläggningar av kapacitet aviserats, vilket kommer att förbättra marknadsbalansen.

För så kallat träfritt bestruket tryckpapper har efterfrågan successivt försvagats, men liksom för övriga tryckpapperskvaliteter hejdades nedgången från mitten av året.

⁷ Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser eftersom Tyskland är Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget. Prisutvecklingen kan dock vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI och avser till och med december 2013.

Priset på både bestruket och obestruket träfritt papper har pressats de senaste månaderna. Efterfrågan är fortsatt svag och även här har ytterligare kapacitetsneddragningar aviserats för att åstadkomma en bättre balans på marknaden.

Kartongleveranserna till Europa steg med sex procent de första tre kvartalen 2013. Priset har legat oförändrat hela året, men prishöjningar har aviserats.

För oblekt kraftliner (ytskikt i wellpapp) rapporteras svag efterfrågan och ökat importtryck från utomeuropeiska tillverkare. Priserna har

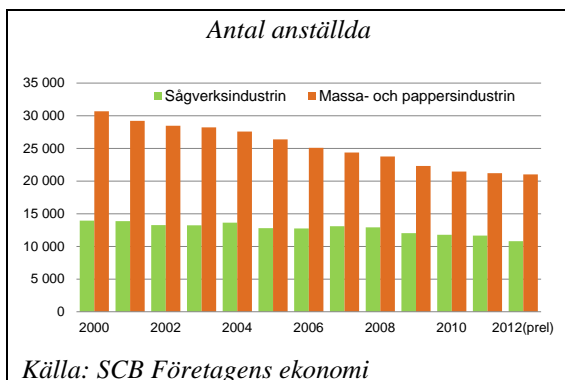
pressats ner under hösten. För returfiberbaserad liner har priset kunnat höjas.

Den generellt något mera positiva bilden för förpackningsmaterial är gynnsam för svensk pappersindustri med stor andel förpackningsmaterial i tillverkningen. Även tillverkare av förpackningsmaterial söker nya marknader i Asien och Afrika.

Sysselsättning, nedläggningar

- Under 2012 minskade antalet anställda i skogsindustrin med 2000 till nära 58 000.
- Aviseringar om personalneddragningar har fortsatt under 2013.
- Sedan slutet av 2012 har fem pappersmaskiner för tillverkning av tidnings- och tidskriftspapper stängts och två sågverk lagts ner.

År 2012 var enligt preliminära uppgifter från SCB (SCB Företagens ekonomi) antalet anställda i sågverksindustrin 10 800 och i massa- och pappersindustrin 21 000. I hela skogsindustrin var det nära 58 000 anställda 2012. Det är minskning med drygt 2000, varav 850 i sågverksindustrin och 200 i massa- och pappersindustrin.

Aviseringar⁸ om personalneddragningar har under 2013 varit lägre än föregående år i sågverksindustrin (cirka 100) och även i massa- och pappersindustrin (cirka 900).

Neddragningarna görs för att anpassa produktionsanläggningarna till förändrat efterfrågemönster, minska kostnaderna och effektivisera verksamheten för att förbättra lönsamheten.

Sedan slutet av 2012 har fyra tidningspappersmaskiner, en maskin för tillverkning av tidskriftspapper och två sågverk lagts ner.

Aviseringar under 2012 kan påverka det faktiska utfallet av antalet anställda under 2013.

⁸ Uppgifter om aviserade neddragningar noteras när de publiceras; faktiska personalneddragningar kan beröra färre personer än som aviserats och kan, beroende på när de publiceras, ske samma år eller följande år.

Exportvärde, investeringar

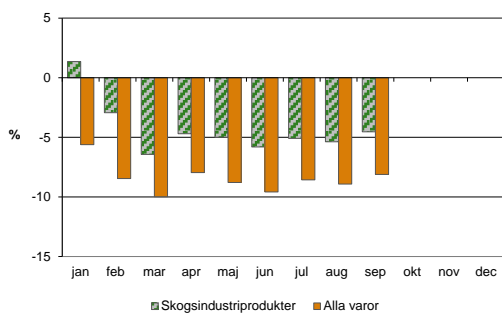
- Exportvärdet för skogsindustriprodukter minskade med fyra procent första tre kvartalen, vilket är en mindre tillbakagång än vad gäller exporten av alla varor.
- Mer än hälften av skogsindustriexporten är export av papper.
- Nedgången i exportvärdet har varit tämligen stabil under året.
- I massa- och pappersindustrin ökar investeringarna något år 2014, men går tillbaka i sågverksindustrin.

Exportvärdet har gått tillbaka men nedgången har hejdats

Värdet av Sveriges skogsindustriexport sjönk de första tre kvartalen med drygt fyra procent. Minskningen har varit tämligen stabil under året.

För sågade trävaror har en viss återhämtning i exportvärdena skett under året men exportvärdet var per september ändå fem procent lägre än motsvarande period föregående år. Även för massaexporten har värdena förstärkts men är fortfarande lägre än föregående år. För papper har tillbakagången i exportvärdena hejdats vid drygt fyra procent, se följande diagram.

Procentuell förändring av exportvärde för skogsindustriprodukter samt alla varor, ackumulerat 2013/2012

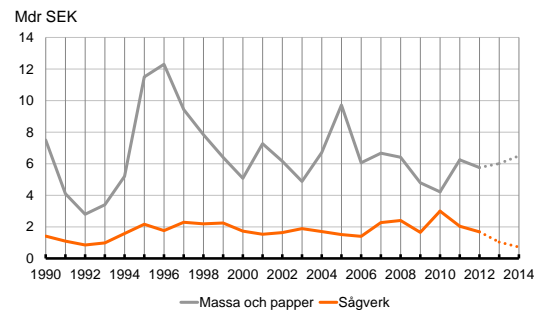
Källa: SCB

Exporten från Sverige av alla varor sjönk med åtta procent i värde första tre kvartalen. Särskilt stark exportminskning noterades för järnmalm, järn, stål (omkring 20 procent) och för personbilar med 15 procent.

Investeringarna ökar något i massa- och pappersindustrin men går tillbaka i sågverksindustrin

Investeringarna⁹ i massa- och pappersindustrin ligger på nivån 6 miljarder kronor, med en liten uppgång väntad under 2014. För sågverken dras investeringarna ner. Investeringar avser ofta ombyggnader som höjer kvaliteten, rationaliserar produktionen och även höjer kapaciteten. Investeringar avser också nya biobränslepannor för att minska användningen av fossilt bränsle.

Investeringar i massa-, pappers- och sågverksindustrin, anläggningar i Sverige 1980–2014

Källa: SCB

Investeringarna i tillverkningsindustrin i Sverige väntas öka något 2014, i löpande priser, efter en nedgång 2013. Bland annat gruvindustrin fortsätter investera.

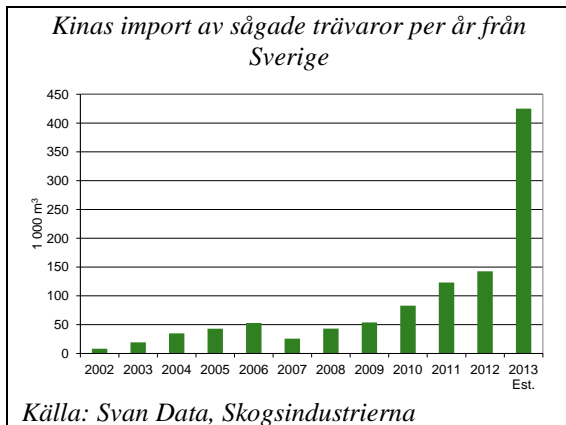
⁹ SCB Investeringenkät oktober 2013

Fokus: Kina, Nordafrika och Mellansöstern som marknader för svensk export

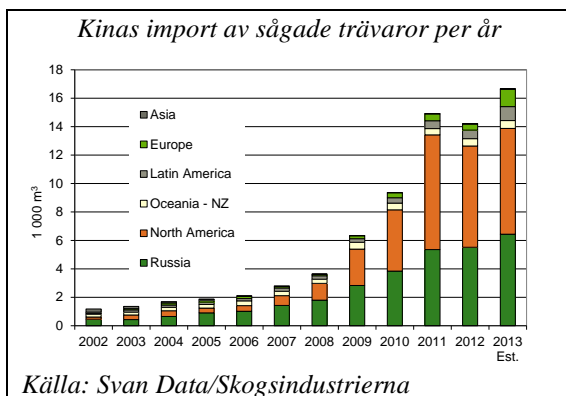
Sågade trävaror

Kina

2013 blir genombrottsåret för svensk trävaruexport till Kina. För hela året kommer volymen sannolikt bli lite drygt 400 000 kubikmeter, vilket skulle innebära nästan en trefaldigad volym jämfört med året innan. Potentialen är emellertid betydligt högre än så. Kina har en konsumtion av barrträvaror på sannolikt över 50 miljoner kubikmeter och importerar i dagsläget cirka 16 miljoner kubikmeter.

De idag dominerande exportörerna till Kina är Kanada och Ryssland. För Kanada har den snabbt växande kinesiska marknaden inneburit en lämplig kompensation för den låga efterfrågan i USA. Dessutom har den erbjudit en möjlighet att få avsättning för virke av låg kvalitet från de barkborreskadade skogarna i västra Kanada.

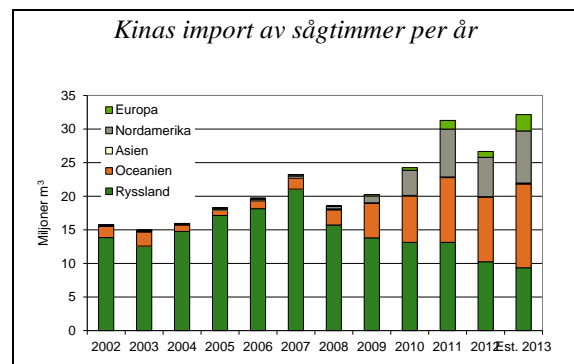

I takt med att efterfrågan nu ökar på "hemmamarknaden" i USA är det knappast troligt att Kanada kommer att fortsätta att öka sin kinaexport. Även om de kanadensiska volymerna ännu inte börjat minska så har Kanadas marknadsandel på den växande Kinamarknaden minskat i år.

Jokern i sammanhanget är Ryssland, vars export till stor del är inriktad på Kina. Ryssland kommer säkert att fortsätta öka exporten till Kina.

Enligt bedömningar kommer Kinas trävarukonsumtion att fortsätta öka. Ökningen måste till stor del även i framtiden baseras på import eftersom Kina har ett stort sågtimmerunderskott. De förväntas därför inte själva klara av att producera i takt med produktionsökningen.

För Kinas egen produktion är man idag till stor del beroende av sågtimmerimport. Ryssland har traditionellt sett varit den helt dominerande exportören av timmer, men i år blir sannolikt Nya Zeeland störst. Handeln med timmer från Ryssland har minskat för varje år sedan Ryssland införde exporttullar. Även om Ryssland i och med medlemskapet i WTO har infört vissa lättnader av tullarna så råder osäkerhet om den fortsatta utvecklingen. En ökning av kinaexporten till tidigare nivåer är inte sannolik, snarare räknar analytiker med en fortsatt minskning.

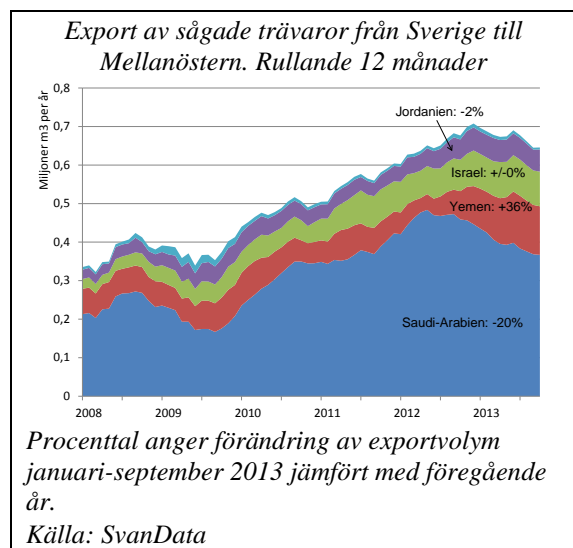
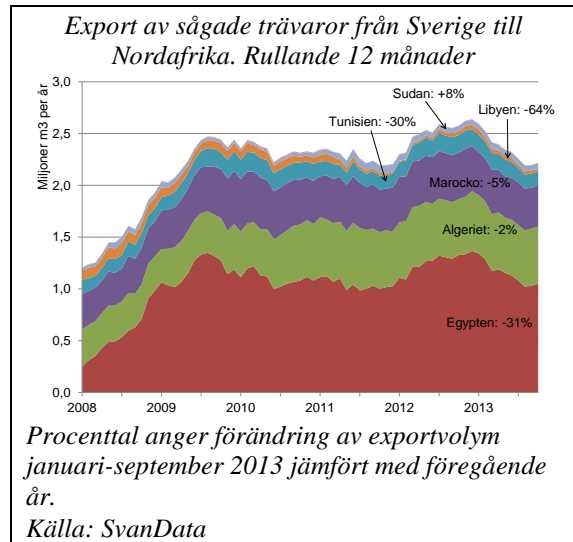
Nordafrika och Mellanöstern

Sedan 2008 har tillväxtmarknaderna Nordafrika och Mellanöstern importerat mycket svenskt trä, vilket vi ofta skrivit om. Svenska sågverk har därmed fått en avsättning på tillväxtmarknader för furuträvaror – det är mest furu som säljs till detta område – som minskat kraftigt på de traditionella marknaderna. Det finns starka drivkrafter för fortsatt god utveckling av inte minst byggandet på dessa marknader. Befolkningen är ung och växer snabbt. Bostadsbristen är idag hög, trots att det byggs mycket.

De politiska riskerna är dock påtagliga. Men det är uppseendeväckande hur väl importen ändå hålls uppe i det politiskt instabila Egypten. Den totala importen dit är nästan oförändrad hittills i år. Oroligheterna innebär lägre aktivitet än vad som annars hade varit fallet. Men det verkar som att det är först vid betydligt värre tillstånd - inbördeskrig som i Libyen och Syrien - som exporten mer eller mindre helt upphör.

Svenska trävaror har en stark ställning och gott rykte i området sedan lång tid. Under 2013 har exporten från Sverige emellertid minskat mer än totalmarknaden. Särskilt Egypten (trots att den totala exporten hit alltså hållits uppe väl) men även Saudi-Arabien minskade ordentligt under de tre första kvartalen. De enda marknaderna i området som har ökat under de första tre kvartalen är de betydligt mindre marknaderna Yemen och Sudan.

Förutom Sverige är Ryssland och Finland de största exportörerna till området. Finland är stora på ungefär samma marknader som Sverige medan Ryssland är en stor aktör främst i Egypten och Iran.

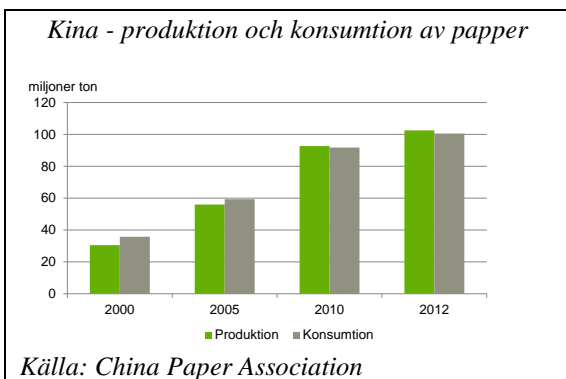

Papper och massa

Kina

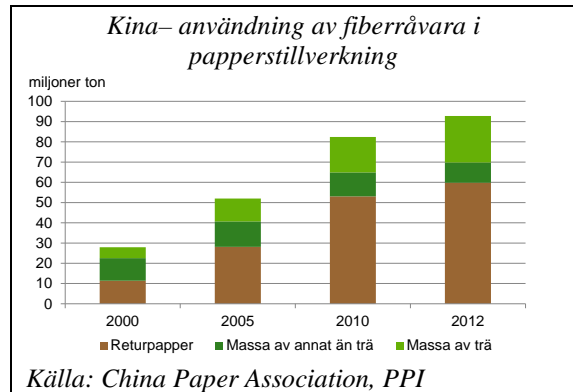
Kina har sedan år 2000 mer än tredubblat sin pappersproduktion och därmed vuxit till världens största papperstillverkande land. Förpackningsmaterial är 60 procent av produktionen, dominerat av wellpappmaterial följt av kartong. Även konsumtionen domineras av wellpappmaterial och kartong, vilket hänger samman med både Kinas roll som tillverkare av produkter för export, vilka kräver förpackningar för distribution och transport, och välståndsutveckling och urbanisering inom landet. På senare år har även konsumtionen av hygienpapper vuxit starkt.

Konsumtionen av papper har emellertid inte hållit helt jämna steg med produktionen och sedan mitten av 00-talet har Kinas export stigit kraftigt samtidigt som importen dämpats. Kinas export utgörs till över hälften av så kallat träfritt tryckpapper.

Sveriges pappersexport till Kina har vuxit starkt de senaste åren men utgör endast tre procent av den svenska exportvolymen. Exporten domineras av kartong och förpackningspapper och motsvarar tio procent av Kinas import. USA är stor pappersexportör till Kina, och även Sydkorea.

Råvaran i papperstillverkningen i Kina är till övervägande delen returfiber, se följande diagram. Insamlingen av returpapper täcker inte behovet utan stora mängder importeras från främst USA, Europa och Japan. Användningen av massa av annat än trä går tillbaka, bland annat som en följd av ökad miljöhänsyn.

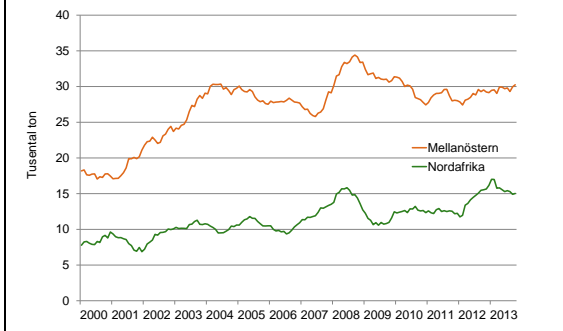
Kina är beroende av importerade råvaror för sin papperstillverkning, inte enbart returfiber utan även massa. Kina är den enskilt största massaimportören i världen. De länder som levererar mest massa till Kina är Brasilien, Kanada, Indonesien och USA. Även Ryssland är stora leverantörer. För svensk del är Kina det enskilt största mottagarlandet efter Tyskland av svensk massaexport, men som andel av Kinas massaimport är Sveriges leveranser små, tre procent. Se även sid. 6.

Mellanöstern och Nordafrika

Papperskonsumtionen per capita är låg, i genomsnitt 36 kg i Mellanöstern och 24 kg i Nordafrika. Länderna i Mellanöstern tillverkade år 2012 sammanlagt 3,4 miljoner ton med Saudiarabien och Iran som största producentländer. I Nordafrika tillverkades 1,8 miljoner ton med Egypten som det största tillverkningslandet. Sammantaget tillverkas drygt en procent av allt papper i världen i denna region, som har drygt fem procent av världens befolkning.

Länderna är starkt importberoende och omkring två tredjedelar av konsumtionen tillfredsställs med import.

Sveriges export av papper till Mellanöstern och Nordafrika per månad 2000–oktober 2013, glidande 12 månaders medelvärde

Sveriges export till länderna i Mellanöstern har legat på nivån 300 000 – 400 000 ton de senaste åren medan exporten till Nordafrika stigit, dock fortfarande låga nivåer. Under 2013 har en avmatning skett.

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 10 – 12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 123 miljarder kronor år 2012. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras över 85 procent, och motsvarande för sågade trävaror är 70 procent. Sverige är världens näst största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är massa- och pappers- samt den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder nära 50 massa- och papperstillverkare i sammanlagt 22 företag/koncerner och cirka 125 sågverk inom cirka 60 företag/koncerner. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorerna inom organisationen Industriarbetsgivarna.

Om Kvartalsrapporten ”Så går det för skogsindustrin?”

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten är tänkt att komma ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns på <http://www.skogsindustrierna.org/pressrum/kvartalsrapport>.

Kontakt:

Marianne Svensén
Skogsindustrierna
Box 55525
10204 Stockholm
marianne.svensen@skogsindustrierna.org
Telefon: +46 706 05 99 97